

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă ese de 2 ori: Mercurea și Duminecă, Foi'a, cindu concedu ajutorile. — Pretiu: pe anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieresterne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 3 galbini mon. sunatioria.

Brasovu 21|9 Augustu 1867.

Se prenumera la postele $\frac{1}{4}$, si pe la DD. corespondenti. — P. serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA.
Transilvania.

Brasovu 18 Augustu.

Diu'a nasoarei Maiestatei Sale imperatului se serba adi prin cult solemnu in bisericele tuturor confesiunilor, unde se inaltiara rugatii pentru indelung'a vietii, prosper'a si drept'a dominare a monarchului. Pretutindinea s'a cantata si imnul populariu. Din partea garnisonei se intempină diu'a acesta cu musica si se serba cu o misa militaria pre piata de exercitiu. Salve nu s'au desiertat nici pe la biserici, nici la misa militaria, dura flamur'a imperatresa a volevitu tota diu'a de pe culmea cetatiuei. La amédiadi tienu corpulu de oficiari unu prandiu cu toaste insufletite pentru Maiestate. Sera dede societatea teatrala dramatica si de opere o representatiune in onoreea dilei, cu imnul imperatescu. —

Simeone Barnutiu.*)

Frate! Vei fi asteptatu si pe dreptu etc. ... E' dupa intr'oducere vorbesce asié pentru natiune:

M'asi fi multiamitit cu jureprudint'a cata am fostu invetiatu in Sibiu, ca dupa ast'a asi fi pututo traí, déca o consideram numai că medium panis aquirendi, ma am dorit u se'mi castigui o idea mai lamurita despre scientiele politice, ca totu speramu, ca dora dora voru stă si ai nostrii, de 'si voru redică scole si pentru acestu ramu de sciintia si atunci asi fi fostu si eu de ceva ajutoriu, cindu se dau petitiunile pentru academia ou atat'a insufletire pela 1850 nu cugetam se se stinga focul asié curendu, cu atatu mai pucina gandeam ca se se faca unii chiaru antigenisti ai scopurilor celor mai natiuniali, sciu ea este ertatu si chiaru lucru inteleptu a tacé cindu nu sci cineva propune vreun lucru de folosu, ma a grai si a serie in contra unui adeveru dela care depinde mantuirea tuturor, numai pentru nu se poate infintia fara de greutate, n'a fostu ertatu nici odata, nici nu va fi, din contra totudeau a fostu peccatu in contra spiritului santu, care indrepta umanitatea spre cele bune, alu negá seu alu taiè, ca de si nu folosesce astadi va folosi mane, si de nu folosesce celu celu spune va folosi altora, pentru aceea pe dreptu au fostu condamnati si urgisiti in tota timpurile cei ce si au ingropatu talentul.

Este adeverat ca si impregiurările inca impedeaca, ca unele nu se potu negá, ma cindu n'au fostu impedeaci, care poporu din lume n'are de a se luptare cu dificultati, si Romanilor cindu a fostu, si cindu va fi asternuta calea fara de conlucrarea loru, că se le dica strainii, acum pleca si tu Romane! ca e neteda, si poti merge cu ochii inchisi; tocma pedecele care le-au puse si le voru mai pune strainii scopurilor nostre natiuniali, arata necesitatea acestora mai luminat decat verce argumente, si noi cu atatu mai vertosu amu devé se cugetam intru unire cum se le suplinim, cindu nu le potem implini cu catu sunt pedecele mai seriose, ma a debaca in contra si a demustră ca sunt de prisosu, vedesce amortirea sentimentelor natiunali, seu levitatea unui omu care n'a cugetat bine ce graesce.

In tota timpurile sciintia politica a mandasul natiunile, si cei ce au opritu pe alte natiuni dela dens'a, numai pentru aceea le-au opritu, că acele se se multiamésca ou trist'a sorte

de supusi, lipsite de libertatile firesci care li se cuvinu, seu orbecandu intru nesciintia se nu se apuoe de lucrurile acele care luminezu, si fericescu pe alte natiuni; fara de sciintia politica nici nu se poate castigá putere natiunale, nici conservá, din lips'a ei urmeza remanere perpetua in stare apusa, seu cadere neaperata, ast'a se poate dice despre fiacare corporatiune mai mare, seu mai mica intoema si despre unu statu intregu, scii e' a patitu imperat'ia orientului cindu faceau imperatii canone si troparie, si n'aveau grige de scientiele statului, romanilor numai tendint'a asta pietosa le-a remasu ereditate dela bise'io'a resaritului unita cu servilismul propriu orientalilor, care este inimicu la tota intreprinderea si la totu indemnul spre luoruri mai inalte; cindu analisau anglii avut'a inca in seculu trecutu condusii de Adamu Smith, si aretau cum se aduna avut'ile, cum se impartu, cum se consuma si cum se imbogatiesc natiunile cu comerciul, atunci noi tiparieam florula adeverului si faceam uniti, i'venijtu in minte unui Romanu că se redice catedra de economia politica si la noi? nu, ast'a era cu neputintia fiindica nici unul n'avea idea despre aceste scientie, noi amu sciutu tipiculu si ne-amu tienutu de elu, ma ora totu numai langa tipicu se stam?

Ómenii cunoscatori de lucrurile politice mai lesne se unescu la scopurile necesarie decat idiotii, nesciintia desparte si desunesce mai tare decat ambitiunea si alte nimicuri de cause, uitate cati sunt uniti numai intr'o societate că Lloydulu austriacu oá se dobandesca scopurile acele grandiose care unui omu aru fi de totu cu neputintia, negotiatorii natiunilor inaintate forméza societati dupa artea invetata, a celor mai inapoiate numai dupa traditiune, in uribile cele mari cetatianii cei luminati facu societati si colegiuri, in care consulta ne'ncetata cum se sustenia florula urbei, ce institute se aduoa la ecscientia, si cu ce midilóce si cum se le incoragieze cele ce esistu, din consultatiunile acestora se nascu scole de sciintia, de arti, de industria, de comerciu, institute aoperatorie de fomete, asecuratorie in contra focului, apei, grandinei si alte asecuratorie, strade ferate si alte minuni, noi inea n'avemu nici unu **colegiu**, care se ne apere si se ne asecureze vietiua natiunala in contra fatalitatilor, care o amenintia cu perire de atate parti, semnu ca n'avemu cultura politica, ca se amu avé, barbatii nostrii cei cunoscatori de lucrurile politice s'aru unu la scopurile cele ce sunt necesarie natiunei, ma fiinduca nu se unescu, urmeza ea nu sunt si nici nu voru fi, fara de institute corespondentorie, fiinduca fundamentulu prudintiei politice, care inainteza fericirea natiunei, si i'sustinent onoreea, se pune in scolele natiuniali si folosele ei se comprobéza apoi si se cunoscu in vietiua natiuniale.

Eu inoa tieniu cu cei ce credu ca fara de scole mai valte in timpulu de astadi natiunalitatea nostra e mai pucina asecurata decat era inainte de Maria Teresia, cindu era redică Romania a'si redică scole si a invetiá, pentruca atunci steteau toti in cele ce apuasera, acum se intrecu că se se nimicésca si la urma pisces majores comedent minores. Unii dintre ai nostrii, că se'si scuse nelucrarea, dicu, ca Romanii din monachia n'au putere a'si redică nici scole mici cu atatu mai pucina de cele inalte, seu tocma de aru si avé putere nu le este ertatu. Ma cum poate dice cineva ca o natiune de ómeni aprópe la trei milioni nu e in gradu a'si redică scole pana cindu n'a facutu incercare cum se cuvine? vedi bine ca nu va fi déca va trage unul intr'o parte, celalaltu intr'alt'a, déca va vré unul scole unite, alu doile neunite seu de locu; ma déca s'aru apucá de lucru viribus unitis cum s'ar cuveni, resultatulu ar' demustră

falsitatea propusetiunei; eu nu sciu se fia esitu pana acum vr'o ordinatüe opritoria in forma categorica, că Romanii se nu cuteze a'si redică scole inalte; si pana nu exista faru devé se se apuce a aduná cele de lipsa, fiinduca infintiarea unui institutu că acesta e lucru de cente, si pentru cente de ani; chiaru si cindu aru fi opriti absolutamente, in premiu pentru neclatit'a credintia, atunci inca n'aru devé se susfie in bucinulu desperationei, din contra a provedé cum se latiesca sciintia, că privati ne putenduo marturisi in institute publice natiunali, aru devé se imitezze pre crestinii cei d'antei, carii se ascundeau suptu pamentu nefinduile ertatu suptu pagani a marturisi in publicu: O natiune petrunsa de necesitatea scopurilor mantuirei sale va sacrificá bucurósa midilóce cerute si pentru sine cum a sacrificat pentru altii, numai indiferintii nu cunoscu nici scopuri necesarie, nici pericolii amenintatori, nici anima parata la sacrificie, ei nu credu ca cu puteri unite si cu timpu se potu aduce la fintia si lucruri de acele, care nu le aru puté face unu omu singuru nici odata; acesta necredintia in puterile sale inse este unu peccat in contra societatii intregi, fiinduca ómenii nu se apuca de ce credu a fi cu neputintia si asié remanu indereptu, mai bine suferu cu fricosii decat se imparta periclii si fructurile cutiezatorilor, pentru aceea bine faci Domnia ta, ca anunti de multe ori necesitatea scolelor de diosu pana susu, nu deve incetatu nici odata a bate credint'a deserta, si a predicá unu viitoru mai fericit, care Romanulu pana acum nu l'a vediutu, ma 'lu va vedé déca va imbracisia sciintia, chiaru si universitatea inca deve predicata din cindu in oandu, macar că unu paradoosu pentru alte timpuri, cindu se voru infintia si lucrurile acele, care acum se paru unora cu neputintia, altora nebunia.

(Va urmá)

Propunerea romanilor din comitatul Turdei.

Onoratu comitetu comitatense!

Noi subscrisii romani din comitatul Turdei petrecandu cu atentiu si in linisca desvolta rea politice interne a Inaltului Regim presentu, si vediendu cu durere, ca acelu inaltu, articolii I si II din legile aduse la anul 1863 si sanctiunate de Maiestatea Sa imperatulu, prin stariint'a sa unilaterale ia scosu din valore si uniunea Transilvaniei cu Ungaria nu s'a relegatu la una dieta a Transilvaniei conchiamata pre basea adeveratei representatiuni a tieriei, că unica in acesta cestiu competenta, in care natiunea romana că cea mai numerosa in acestu principatu se'si fi esprimatu precisu postulatele sale de dreptu politico-natiunale, ne tienemu chiamati a o spune cu tota franketia, ca acesta fapta a Regimului modernu a facutu in romani o impresiune cu statu mai cutrieratoriu, cu catu romanii preste totu si cesti din acestu comitatul ne tienemu esistentia nostra natiunale politica prin acesti doi articuli asecurata, si cu catu noi prin restituirea constitutiunei vechi rediamati pre sacrificiale mari aduse prin natiunea romana in toti timpii si impregiurările pentru tronu si patria, asteptam cu totu dreptulu dela Regimulu nou déca nu largirea celu pucinu sustinerea drepturilor nostre politico-natiunale a cuiisite legalmente, ér' nu stergerea loru.

Fiinduca dara drepturile nostre politico-nationali numai prin acei doi articuli se asecuréza in totu dreptulu publicu transilvanu, si fiinduca noi romanii nu numai veniti la cunoștiu esistentiei nostre politico-natiunali, ci prin amintitii articuli de lege si pus in folosint'a acelora, nu ne indestulim cu egalitatea individuala asecurata prin articulii de lege VII-le

ală dietei din Posionu din 1847/8 și art. de lege I ală dietei din Clusia din 1848, și luată de devisa din partea Regimului actual, ci numai cu egalitatea politico-națională, tinerendu acăsta în Transilvania cea mai puternică angajare și secură garantie a prosperării tineriei, a libertății constituționale și a dreptului politico națională a fiacării națiunii.

In poterea detorintelor noastre catra trou nulu Maiestatei Sale r. apostol, catra patria ei națională nostra dechiarandune că totudéuna credintiosi tronului:

Propunem

că onoratulu comitetu intru una reprezentatiune se și exprime parerea de reu, ca regimul de acum a stăruit la scădere din valoare a art. I si II din 1863 referitor la egală indreptătire politico-națională a națională romane din Transilvania, și totuodata se se roge, că națională romana prin reactivarea articolilor acelora se se sustinea in drepturile sale politico naționali, era caușa unionei Transilvaniei cu Ungaria se se relegă la una dieta a Transilvaniei baseata pe adeverat' ei reprezentatiune de poporu.

Turd'a 2 Augustu 1867.

Subscrisa de 55 membri ai comitetului comitatense din 1861 in prefectură Turdei si inca numai de celi ce nu sciu scrie si n'au nisuitu a fi oficiali, ca celi ce nu sciu scrie nu s'au primitu a o subsarie, er' nesuitorilor a fi oficiali li s'a concesu a nu o subsarie si nici au subsorisu-o.

Care de cine se impedece?

"Kol. Közlöny" afă, ca in urmarea alegerilor municipale din districtul Fagarasiului, "Gazet'a" citindu list'a amplioatiilor alesi nu se va prea impedece de nume unguresci.

Prea adeverat, ca in districtul Fagarasiului se alesera numai doi membrii (asesori) la tribunalu din sinulu națională maghiare; lăsau inse ca in acelu districtu nu mai eesista nici o comună maghiara, dura apoi insii membrii maghiari ai comitetului fusera siliti a marfurisi, cumea si in orasulu Fagarasiu sunt numai patru maghiari carii au facutu cevasi cursu de drepturi, era aceia mai toti sunt aplicati la comună, său ca traiescă că advocați. Prese totu maghiarii in Fagarasiu au fără pucina intelegeră mai inalta, din cauza ca le lipsescu si loru scălele, candu in Fagarasiu er' incapă fără bine unu gimnasiu in mare. De aiera nu s'au pututu chiama individi de domne-ajuta la deregatorii, pentruca insii maghiarii au protestatu cu mare focu.

Ecă deci, pentrue "Gazet'a" nu se impedece de amplioati maghiari in districtul Fagarasiului. De altmintrea dintre maghiari său maghiarisi sunt si vreo 3—4 cancelisti, carii nu cadu sub alegere.

Acum la ordinea noastră intrebamă si noi pe "Kol. Közlöny", ca de cate nume românesc si ale amplioatiilor se impedece elu in orasulu Fagarasiu, unde totu sunt la 1700 romani? dura de cate se impedece in comitatul Albei de susu, de cate in seauulu Murasius, Oderhei, Treiscaune, Cincu, unde se află in proporție mai multi romani, decatu sunt maghiarii in districtul Fagarasiului, in tôte orașele si in tóta Sasimea, de cate la cele dôna tribunale de apel in M. Osiorheiu si Clusiu, de cate la guberniulu tierii si la curtea de casatiune, de cate la ministeriu? La tôte acestea ni se respunde, ca romanii n'au omeni calificati. Veniti se numeramu astazi pe juristii maghiari si pe juristii romani, apoi se vorbim mai departe. Se intielege ca dintre romanii tineri calificati sunt siliti a emigra in fiacare anu cate 10—15 in tierile românesci, din cauza ca aici sunt de la turati, in catu chiaru primirea la praca séca le este ingreunata in moduri felurite. Tiér'a mai are trebuinta neaparata celu mai pucinu de vreo dôuadieci advocați de capacitate eminente, inse cine primesce pe tinerii romani la praca de advocațu? In unele comitate se alesera tocma si că membrii de tribunale (asesori) mai multi unguri, carii necum se fia juristi, dura nici ca au vediutu cu ochii vreo carte de lege in vieti lor, era juristii absoluti si in parte practici au fostu delaturati sub preteztele de nimicu, ca sunt "provisoristi", ca sunt "absolutisti", ca n'au posesiune, mai in scurtu, s'a exercitatu politica resbunară, pentruecă se pote intra la deregatorii fratii, nepotii, cumetrii, cuscii si cununatii fia-

catu de ignorantii. Intru adeveru noi suntemu fără curiosi se aflam odata opinionea ministrului justitiei asupra noualor tribunale din Transilvania! Apoi inca mai aveti fruntea de a sbiera in contra curții de casatiune?!

Brasovu. Magistratulu Brasovului reîndese publicarea, cumca din caușa bôlei de vite ce domina in apropiarea Brasovului, orice comunicatiune cu vite cornute de din afară este oprita, si numai comunicatiunea cu cai este erata in totu districtulu.

Din provinția avemu a referă, cumca in comitatulu Doboc'a decurgerea restauratiunei a machinita fără multu animele romanilor de ambele confesioni, fiinduca fără pucini romani s'au a'esa in oficiu si inca dintre romanii gr. or. unicul jude bravu Sustai inoa fără neconsiderat! Fratii Doboceni acum n'au remas in dreptulu altor'a, ci inca au facutu propunere pentru restituirea dreptului politico naționalu alu romanilor după cum vomu referă.

In comitatulu Hunedoarei restauratiunea din 6—8 decurse chiaru si cu vatamari de onore naționale. Unu Makray, fostu deputatu la diet'a din Pest'a, vediendu la cetera adresei, unde se cerea dela ministeriu conchiamarea congregatiunii celei vechi, ca d. prot. Ratia reflectă, "ca acesta mirésa a feudalismu", incepuse a vorbi de venirea muscalilor, că canda romanii i ar' fi chiamatu si nu maghiarii feudali. Apoi dlu protopopu Beniaminu P. Densusianu o pati si mai reu, numai pentruca propuse se se primăsca in adresa: ca după ce legile din 48 s'au facutu fara participarea romanilor, relatiunea Transilvaniei catra Ungaria se se reguleze in cointelegeră cu diet'a conchiamanda a Transilvaniei, pentru care motiune unu maghiaru Balá ii dise, ca a vorbi asié insemnăza a fi rebelu? In comit. Alb'a infer. o pati d. can. Vlassa, ca nu i se primi propunerea respectiva, ci i se nadusi. — Asteptăm descrierea fidela apromisa. Asié e candu esti espusu si aruncatu si apoi te mai si veresci, cum facu D. B., in braciile capricioșu resfatiate. Dupa legile din 1848 nici atata respectare nu ni se cuviniea, si ne potem descanta de norocu, ca nu ne au datu piește granitia unde ne manara unii in poterea acelor legi. Ar' trebui se tienă acum magyaronii unu congresu internationalu, se și serbeze victoria pentru care s'au luptat! Ecă ce va se dica a avé parte sa de dreptu recunoscutu prin lege; ecă propunerile romanilor de prin comitate, ca nu vreau alta decatu, decatu precisarea dreptului competentu, că se nu depindem dela nagyleküségul celu nasdravanu, remanendu paria, obagi politici unor aventurosi. S'a facutu diua, si cine mai orbeca, acela e siu perdiarei. Linea óbla, aceea e mai aprópe de tienta; lupt'a franca si solidaria pentru dreptul nostru e singur'a enghira de salvarea politica națională, de care se ne tienemus că de unică conditio a vietii si atunci, candu ni s'ar si rumpe tóte firele sperantisi, care se mai perdu printre intervalele lucide ale majoritatilor fictive. — Imperatul si regele trebuie se'si salveze onorea coronei, cu aperarea sanctionarei dreptei sale. Hic Rhodus, hic salta.

Turd'a 5 Aug. 1867 st. n.

(Inchiajare.)

In diu'a urmatória adica 2 Augustu, mai antaiu — se citi protocolulu de eri, in care nici romana fiindu despre decisiunea de eri cu unanimitate: ca romanii si rezerva dreptulu de a da comitetului spre inaintare propunerea, despre repuneră in activitate a legilor sibiene din 1863/4 si relegarea la una dieta ardelenă basata pe adeverat' reprezentatiune de poporu a decisiunei asupra unionei Ardélului cu Ungaria, precum si asupra dreptului publicu alu acestui mare Principatu. — P. O. Dni romani susu amintiti in numele tuturor romanilor din prefectura pretinsera, că si acesta acceptare unanimă de rezerva a dreptului seu, se intre in protocolulu de eri, pentru care pretensiunea apoi, Dómne! se fi vedutu cum se resculară fratii maghiari asupra romanilor cuventatori, diezandu: ca aceea fără opinionea numai a minorității, care nu poate se intre la protocolu, ca atunci protocolulu ar' deveti diuariu si ca se nu se pierde timpulu cu pretensiuni de aceste frivole (!) etc., ma ce e mai de insemnat uici: D. profesor mi se pare de drepturi dela Aiudu, Gyarmati, care nici după instructiunea pestane nu avea dreptu a vorbi in adunare, ne fiindu

serisu in list'a comitetului din 1861, atacă pre d. Rusu cu cuvinte chiaru nepotrivite pentru una adunare parlamentară constituțională, dar' romanul inca i o spusă örzenu: ca acele cuvinte d. profesorii se si le pastră pentru sene si se le intrebuntieze la pruncii ce i invetă. Dómne! unui unguru se fi disu una romanu astfelu de cuvinte, unde si ar' fi potutu afă unul că a ceta asilu! (Impartasitile se scium totu.)

Nefindu in protocolulu de eri bagata nici aceea propunere a romanilor: ca adres'a de bucuria si multumita catra ministeriulu pesténu se se mai amanea, se pretinse si intrarea acestei propunerii in protocolulu de eri, iase in desieru fără latu arapulu ou sapoun, ca nu se albi, pentruca in mană nostra a romanilor toturor, proprietariulu mare Ladislau Tisza din Cénula mare citi una adresa de bucuria si multumita catra ministeriulu ungurescu gatita cu mare maiestria si multa finetia pentru activitatea ce o exercăta in Ardél, nefacandu nici măcar amentire despre neindestulirea, amaritinea, ma chiaru esarcerebarea maioritatii locuitorilor din Ardél, pentru relegarea la Pest'a a indreptării dreptului lui publicu si unirea lui cu Ungaria fară voi'a romanilor, ma chiaru cu total'a lor, ignorare. — Apoi una propunere: ca ministeriulu se se nevoiescă catu mai curundu a scôte din activitate inca si cea mai mica urma de umbra a sistemului de regim Bachianu, Schmerlingianu etc., care le acri sufletul acum de 18 ani, si se introduca catu mai curundu adeverat' constitutiune liberale maghiara din 1848 in propunerea acesta se pomenira si multe specialitati de scaimbari precum că in locul adjunctilor de jude procesuali se se puna jurati (eskütt), se se organizeze tribunalele urbariali, si orfanali, se se introduca legea de presă din Ungaria etc. etc., inse ceva de acele, ce si pre romani i aru indestuli că națională politica, nici pomenire nu se fece.

Acestu oratoru mare unguru mai peroră inca cam una óra intréga nevolinduse in totu tipulu si cu promisiuni si indirecte si ou amintiari, că se primim, firescă noi romanii, formă dualistică de regim ce intentiuze ministeriulu pesténu a o croi si pentru Ardél, inse se o scia d. Tisza si toti aseclii lui, ca romanii ardeleni inca la an. 1848 sentindu sborulu spiritului civilisatiunei europene de a-supra sa, pre care constitutiunea maghiara din 1848, mormentul nou spoitul, alu celei antemartiali vecchi, real minte nu 'lu pote suferi, că buh'a lumina, si astfelu venindu la cunoștința esistintiei sale politice, apoi declaratiunea esistintiei sale politice, că națională in facia lumei intarindu-o cu juramentu, acceptatul cu salve de tunuri austriace, unele din cele mai poternice in Europa — nu se voru mai lasa pre sene a se amagi nici cu promisiunea aurului din Brasilia; nici nu se voru mai spaimenta de oranele politice amintiatorie turboratorilor de statu (lázadok), ca romanii nu sunt turboratori, ei pretindu si voru pătind, deoche nu li se va da in voci, cu tota poterea morală, realizarea principiului egalei indreptătiri cetățienesci si intru ei că națională politica de sene statutoria, — nici mai multu nici mai pucinu; — turboratori de statu de pacea si binele lui sunt aceia, cari se opunu principiului acestuia eternu, santi si Dumnediesc, cari numai se pote egemoniza pre maioritatea locuitorilor dintru una tiéra nu se sfiesc a i sacifica independentia si autonomia in contra voliei acelora, si cari nu se indestulesc cu servitutea unui popor de 400 ani, ci se nevoilesc si acum in seculu alu 19-le alu aduce la involire cu starea de paria pentru sene pre alti óre oateva secoli inainte.

In scire se i fia d. Tisza si toturor aseclilor dsale cumea romanii inca de demultu ascuți, ca imperatul va redica ministeriu ungurescu, inse si despre aceea au fostu si suntu ei convinsi: cumea imperatulu soestă o face numai la cerbicoșitatea maghiarilor, si cu deosebire a aristocratiei acestora, si numai sub conditiunea tocma de si tacita, că ei se indestulesc dreptele postulate ale naționalitatilor nemaghiare, — ca altcum nu potu fierici, ci tocma din contra, voru neferici patria sa propria si imperiul intregu pentruca simtiul esistintiei sale politice in naționalitatile nemaghiare că atari intru atat'a s'a sternit, incat acela altcum mai multu nu se pote nadusi decatu cu realizarea egalei indreptătiri a naționalitatilor in sensul celu adeveratu alu cuventului.

Se o scia d. Tisza si aseclii lui, ca pre lenga tóta scaimbarea impreguarilor imperiului si

orcanele politice, cari s-a disu dsa in 2 Aug. a. c. in marcalul Turdei ca amenintia statului, romanii totusi voru remané că stanc'a dela chia'a Turdei nesiguruiti in credint'a catra imperatoriu Austriei si gloriós'a dinastia absburgică lotaringica si nu li trebue a merui a altuia grata, decatul altui Ddieu din ceriu si a imperatului pre pamentu, pre care 'lu voru apera pana la ultim'a picatura de sange in contra tuturor vi-jelialoru interne si externe.

Deci se scia dnialor in urma si aceea: ca pre pamentu nu e aceea potere morală, care se stórca dela romani involirea cu una constituine dualistica, suprematisatoris, desbracatoris pre nationalitatile nemaghiare de tóta esistint'a sa politica, precum e cea maghiara din 1848, pentruca si ei scin bine că intieplulu Ungariei De a c u , cumca aceea ce omulu cu vol'ia da din man'a sa, nu'i acea potere lumésca, care canduva se i pótia reda, apoi déca li se va face sila, aceea de siguru nu va dura in eternu, ca Christosu inca fù omorito cu sil'a, ci totusi a treia di a inviatu cu gloria.

In urma se citi resultatul scrutinului, din care reusindu că judi procesuali, la intregu politicul prefecturei, numai doi romani, ne convinseram prea deplinu, ca noi romanii ce avem a astepta dela aristocrati'a unguresca, său déca mai vrei dela ungari si catu suntu ei de fideli intru implinirea promisiunilor sale: că se asteptam: că in ministeriu ungurescu tóte le va face bune?

Se citi apoi si formul'a juramentului pentru amplioati, dar' vediendu noi romanii că si aceea suna numai pentru sustinerea constituinei maghiare, nu voliram a lúa parte si la jurarea amplioatiilor, ci ne duseram scasa. Mai incolo apoi ce s'a templatu nu sciu, spuna acela care a fostu de facia si mai incolo.

Er' propunerea scrisa, a membrilor romani, din cuventu in cuventu vedio in frunte.

Lugosianu,
protopopu romanu gr. cat.

ROMANIA.

Prim'a, 13 Augustu 1867.

Astadi Marti la 12 ore in sal'a Atheneului romanu, ornata cu tóta pomp'a nationala: flori, tablouri, standarte natiunale, portretele marilor barbati si natiunei, in facia unui publicu numerosu si alesu, se deschise oficialmente **Societatea literaria romana.**

Domnul ministru Stefanu Goleșanu inaugura societatea aceasta literaria cu urmatori'a cuventare, care va remané conservata in frunta sanctuarialoru natiunalitatii romane:

Domnilor!

Me simtu detoru, in urm'a diverselor impregiurari ce cunosceti, se amintescu in aceasta solemna si mare di a istoriei nostre literarie, me simtu detoru diu, a aminti care este scopul acestei societati ce inauguram?

Nu potu face mai bine pentru acésta de catu a dá lectura reportoului guvernului dela 11 Februarie catra locotenint'a princiaria, prin care supne la aprobarera ei decretulu de constituire a acestei societati.

(Aci d. directore generalu alu instructiunile publice V. A. Urechia da citire reportoului citatu mai susu. Dupa citirea reportoului d. ministru urmeza):

Acestu reportu, vediurati domniloru, spune lamuritul totu ce dorim, totul la ce aspiram prin infinitiarea societatii insarcinata cu lucrarea gramaticei si a glosarului limbei romane. Abia mai erá de lipsa in seculu, in care suntemu, de asemenea esplatiune, ca-ci nu pote fi dorintia mai legitima si mai ertata pentru membrii aceleiasi natiuni, ori cum Dumnedieu ar' fi despartit-o politicesce, decatul de a'si cultivá limb'a natiunale, tesauru care nu este putere omenesca care se'lui iè dela tnu poporu.

Aveti, domniloru membri, mai nainte de tóte a ve ocupá de regulamentele constitutive ale societatii. Le veti face dupa cum ve voru povetiui luminele dvóstre. Guvernamentul, din acesta di nu mai pote ave nici unu amestecu in lucrările dvóstre.

Societatea este si remane independinte si libera, cum libera si independinte a fostu, este si va fi limb'a poporului romanu, ori cate servituri si vicsitudini au pututu incovaiá grumazii unora dintre noi. De astadi incolo societatea literaria independinte va ave responderea si gloria lucrarilor sale. Ministerialu depune in

manile dvóstre, domniloru membri, fondurile ce din diverse legaturi posede dejá societatea si alu caror'a depositaru legalu si naturelu, pana astazi era ministerialu. Pe langa asemenea fonduri materiali, dvóstra primiti astazi dela natiune unu depositu de una valoare nestimabila: Limb'a sa.

In acésta sala in care celu mai micu adoramentu vorbesce animei si mintiei si in acésta di in care vorbescu animele tutoru romanilor, ce v'ar' puté dice guvernamentul Romaniei ce nu ar' fi dejá in anim'a dvóstra?

In acea anima cetim' acea dorintia ca: Societatea literaria se nu nite nici una minuta, ca depositul sacru prim'u dela strabuni, limb'a, trebue se'lui lasamu posteritatii romane, despulberatu si poleitu cum se despulbera si se poleiesce una scula strabuna, dara intregu si intactu.

Representanti ai limbei romane din tóte unghirile pe unde Traianu si Aurelianu au plantat vulturii Romei, cugetati mai alesu cu ingrijire de a nu desparti prin limba pe poporu de clasele culte, ca-ci limb'a nu este a unei clase ci a natiunei si separarea limbei ar' fi unu germinu cu multu mai fatalu, decatul relele ce aveti a combate astazi.

La lucru, societate literaria iubita romanilor! Natiunea intréga si in particularu M. S., iubitul Domnitoru alu Romaniei si guvernamentul seu, voru urmari cu anim'a si cu min-tea lucrarile dvóstra.

Se traiésca Carolu I!

Traiésca societatea literaria!

Dupa acestu discursu de deschidere urmatu de emotiuni si vivate,

D. V. A. Urechia tienu urmatori'a cuventare privitoria si la inaugurarea societatii si la salutarea bustului repausatului Mecenate Evangelie Zappa.

I. Ce are campulu da inginesce

Si Pindulu totu discratinesce,

Ce are Romanulu de sughitiesce?

Éta asié se intréba anim'a poetica a Macedono-Romanului de mai multi secoli, si unu responsu nu scie se'si dè si nimeni nu'i dedea unu dulce responsu.

Anii de pe urma si secului in care suntemu i' au spusu inse de ce

Campulu ingalbinesc

De ce Pindulu totu cartesce

De ce Romanulu totu suspina?

De ce? ... sufletulu lui era plinu de una iubire si de unu doru ce nu aveau nume, lui ei trebuea frati de iubita că mamei bune copii de desmierdatu.

Dar' are elu frati, elu care de secoli, din seclii cei de gloria ai Asanicilor, n'au mai avut de catu stapani de servitu si lungu martiriu de suferitu? Are elu frati?

-- Cine esti tu, copile alu Pindului care cauti frati de iubitu?

-- Eu hui Romanu!

-- Eu escu Romanu!

Si la acestu responsu unu echou imensu implu vaile carpatici si intregu pamentulu lui Traianu: suntemu romani! Romani!! Romani!!

II. Astfelui recunoscerea se facu. Romania libera isi intielesc datoriele catra fratii regasiti: cu invorea guvernamentului M. S. Sultanului trei scoli s'a deschis in comunele Bitoli'a, Avel'a, Cu-Furc'a, Bréz'a si Smeisu si in comun'a St. Marino. Una scola speciala Macedo-Romană s'a deschis si in capital'a Romaniei. Scolarii ei au primitu la usi'a acestui templu pe acei barbati cari au misiunea a dà Macedoniei ceea ce ii lipsiea pana astazi: Limb'a scrisa romanescă, in loculu idiomului, campu natiunale inflorit, dara in care rugele si viorelele au fostu nabușite de palamid'a si scaetii strainisimului:

O! lui Dumnedieu multiamire, imi soria in dilele trecute unu betranu preotu care urmeza cursurile uneia din scolile deschise intracolo, oh! lui Dumnedieu multiamire! De acum potu muri ca-ci cetiu romanesce evangeli'a

III. Desmerdati in libertati cum suntemu de catuva timpu — nu me plangu de acésta cu atatu mai bine! — Desmerdati dicu, in libertati, noi nu scimt intielege tóta puterea si tóta dulcet'a simtiementului ce implea anim'a betranului preotu candu scria vorbele ce le citiu.

De asié simtiamente erá coprinsu unu nobilu sufletu, nascutu sub verdele frundisu alu poeticilor manti ai Macedoniei. Era acestu sufletu ca una concentrare a tuturor fratilor lui din acele parti. De aci intensitatea iubirei lui,

de aci nemesuratulu lui devotamentu pentru romanismu.

Evangeliu Zappa, — ca-ci vorbescu de elu, — că si betranulu directore alu scólei Macedono-Romană, archimandritulu Averchie, candu puse pitiorulu pe malul Dunarei Romaniei libere, lasa se ésa din peptulu seu tiepetulu fratelui ce'si revede fratele iubita: si eu hui romanu!

Evangeliu Zappa era in adeveru romanu, ori catu una justitia care 'si va dá sém'a inaintea lui Dumnedieu a impus umbrei lui durerea desnatiunisarei. Elu greco! ? . . . Elu care nu aduná secerisirile deasurite cu cari Dumnedieu bine cuventul brazd'a ce tragea, decatul pentru a le reversa in granarile natiunei sale!

IV. Evangeliu Zappa n'au catu triu altu dar' de catu d'a vedé pe fratii lui din Pindu intrati pe oalea de cultura, care prin impregiurari mai favorabili ne amu deschis'o noi cesti lalti romani; Zappa n'au de catu una via aspiratiune, aceea de a vedé unificarea, contopirea dialectului Macedono-Romanu cu acela alu Romaniei Traiane. De aceea eu mai multi ani inainte de a muri elu depuse la tesaurulu romanu una suma preste 5000 galbeni pentrucá cu ea se se incépa edificarea, cum dice reportulu guvernului dela 11 Februarie, acele dous mari corone ale templului nostru natiunale: derimate că si gramatic'a si glosarulu limbei romane.

Ide'a natiunala ce a implutu anim'a si mintea lui Zappa catu a traitu au fostu ultim'a lui preocupatiune murindu testamentulu seu, resplatindu iubirea devotata a rudei sale onor. d. Zappa, elu facu una larga parte si obiectului afectiunii sale: limbei romane. Elu otari, ca (eredele) legatorulu seu universalu se aiba a respunde in perpetuitate cate un'a mii galbeni pe fiacare anu si asicura acestu venitul că ipoteca eternu in mosiele ce lasa.

V. Aceste fonduri generose cari asicura deplinu independentia societatei, sunt singurele monumente si marmure cari voru perpetua numele lui Evangeliu Zappa.

Una natiune care aspira se traiésca, trebuie se scia asi aminti. Una natiune care se scia preserá stradele si piatile cetatilor si salile museelor cu representatiunea si amintirea barbarilor ei, acea natiune sémana pe tóta diu'noua semintie de gloria.

Se ne amintim deci, Domnilor, in acésta di in care inaugaramu tomai societatea ce va dispune de donatiunile lui Zappa, se ne amintim de elu in modu demn de cultura si seculu in care traime si de acea amóre a romanismului care a implutu vieti'a lui.

Acea marmura rece care va pastrá in sal'a societati literarie suvenirea generosului ei donator o voru incaldi caldur'a iubirei si a respectului nostru!

Onore lui Evangeliu Zappa!

Iubirea lui de romanismu fia unu exemplu care se afle multi imitatori.

Unu simtiu de reverintia se manifestă in tota adunarea.

D. canonico Timoteu Cipariu sunindu-se pe tribuna intre aplause rosti urmator'a cuventare:

,Domnilor!

Societatea literaria, fundata din liberalitatea unui guvernru romanu patriotic de astazi, isi incepe lucrările sale. Prim'a Augustu 1867 va face, asié credem si speram, una epoca noua in vieti'a culturei natiunali romane, una epoca ilustra si de memoria indelebilă pentru intréga Romanimea.

Ea are una misiune inalta, si unu scopu atatu de sacru, catu nu potu crede, domnii mei, ca mai pote fi vreun romanu, unu adeveratu, care se nu'i recunoscă acésta misiune importantă, si se nu'i oreze cele mai salutarie rezultate pentru intréga Romanimea.

Ea nu are misiune si scopuri politice. Fundatorii ei, membrii ei si toti factorii ei potu se fi suspectati de inimioii natiunei romane, că totudéuna, ca avemu tendentie subversive si ostili altorui nationi, intre cari si langa cari vietuiu. Inse care lucra, fia catu de onesta, nu si-a avut inimicii sei? Si candu a fostu vreodata romanulu aperatu de suspiciuni malevoile?

De aceea nici noi, nici urmatorii nostri nu ne vomu retrage dela lucrările salutarie natiunei nostre, numai de fric'a suspiciunilor nemitate, carora suntemu espusi.

Domnilor! Simtiu natiunale s'a destep-
tatu in tota Romanimea. Natiunea romana a
venit la conștiința pusei unei, care i se cu-
vine intre natiunile Europei; ea va face toti
pasii cuveniti pentru a ocupa acesta pusei unei
cu demnitate.

Natiunea romana de aici inainte va fi soli-
daria pentru corpul intreg si nu voru mai fi
partite meschine, ("ura!" indelungate), cari se
ne desunesc delu unu si acelasi scopu soli-
dariu, cultur'a nationala.

Pana aci patri'a romana, limb'a si natiuna-
litatea ne a fostu calcata de Huni, Slavi, Turci,
si altii. Amu inceputo a ne liber'a patria, am
inceputo a ne liber'a limb'a. Am inceputo,
domnilor, abié am inceputo, dara nu am ter-
minat, remane, că se continuam si se ter-
minam.

Barbatii de statu ai romanilor voru in-
griji pentru eliberarea perfecta a patriei romane.
Sum de convingere, ca ei isi voru implini cu
exactitate inalt'a loru misiune, — si patri'a ro-
mana in urma va deveni libera. (Ura!)

Pentru eliberarea limbei nationali va in-
griji, mai cu distinctiune, intre altele chiaru a-
cesta societate literaria. — Ea va ingriji, că
limb'a romana se scape de totu de jugulu des-
potismului, sub care de seculi a gemutu. — Ea
va ingriji pentru conservarea unitatii limbei ro-
manesci in tota provinciele locuite de romani.
— Ea i va reda form'a curatua natiunala ro-
mana, pentru că se figureze cu tota demnitatea
intre si langa sororile ei de origine latina. —
Ea va pune fundamentul pentru una literatura
adeverata natiunala, corecta in spresiuni, co-
recta in forme, fara care nici una literatura nu
poate merită de a se chiamă literatura.

Celu a totu potente, care nu ne-a lasatu
se perimu in furtunele seclilor trecuti, si ca-
rele si-a intorsu indurarea sa si catra nepotii
Romei vechie, credem si speram, ca ne va
intinde sancta mana si ne va bine ouventă lu-
crarile noastre, pentruca sunt curate, pie si de-
votate unei cause sacre, că insasi regejunea,
caria datorim santului seu nume. (Ura si ap-
plause indelungate.) —

Toastul dl. Vas. A. Urechia la Ban-
cetul din 13. Iuliu.

Domnilor!

Puterea erculei unui poporu indianu sta-
tea in limba. Pe catu timpu una limba i rema-
nea elu era neinvincibilu.

Aceasta alegoria coprinde una sublima lec-
tiune pentru popore.

Da! pe catu tempu una limba natiunale va
existe, va exsite ercole, va exsite natiunea! Di-
solutiunea unui poporu incepe din diu'a candu
datéza disolutiunea limbei, ca-o limb'a imparte
pururea sörtea poporului. A noastră nu este ea
oare documentul celu mai viu alu faeloru diver-
se, dile de dolia séu de serbatórea prin care a
trecutu insusi poporul romanu? Limb'a noastră
refleta ceriulu, campiele inflorite si muntii carun-
ti; ea este eoului carele o repercuta si reper-
percute tipetele si suspinele, desmerdarile si ure-
rele animei si ale geniului si aspirantiunilor
nationale.

— Ce tiéra, ce poporu este acesta? intre-
bá strainulu pana mai deunadi, candu urechi'a
lui era lovita de armoniosele vorbe romane.

Si la aceasta intrebare cine respunde, dom-
nilor?

— Alta data i ar'fi respunsu . . . Ba nu
alta data . . . In viitoru, va respunde la intre-
barea strainului arma de la braciu si vulturii
drapelilor noastre! Oh! dar' au fostu dile, candu
arm'a ne cadiuse din mani, candu acuile stra-
bune isi reluasera sborulu dintre noi . . . Atunci
cine respunde la intrebarea strainului? Cine?

— Limb'a, totu limb'a, mereu limb'a, cea
nemuritoria si frumosa a poporului romanu.
Intréba, dicea ea strainului, ecurile Carpati-
loru si ale Pindului, cari repercuta anca ultimele
suspine ale eroilor falnici; intréba glosarulu
limbei: acelasi respunsu vei ave, caci la noi
tiéra si poporu, poporu si limba sunt sinonime.
Invasiunile au lasatu urme fatali in campiile
tieriei; ele au lasatu acelasi urme in limba! . . .

Vrei se scii, tu strainule, cine sum?

Asulta, colo sub olivi verdi si Pindului
resuna:

Hiu Romanu!
Escu Romanu!

Asulta!

In vechiula pamentu alu lui Decebalu una
voce resultandu din unirea a 10000000 de voci,
a imarmurita de spaima pre neamici . . .

— Ce dice ea?

— Suntemu Romani!!

Ei bine, dl., limb'a, éca ce tesauru ne-
stimabile, marca nostra de nobletia, pergamentele
si sculele nostre strabune, éca focul sacru care
guvernul României libere, care natiunea ro-
mania a incredintat societatea literaria, a careia
inaugurare va fi mone, si pre ai careia mem-
brii, in acesta di eternu memorabile in istoria
literaturei nostre, i avemu lenga noi, si de care
decretele divine ne a despartit politicece de
lungu timpu!

Bine ati venit frati! bine ati venit! ve-
dice societatea ateneului romanu si cu ea tiéra
intréga.

Ventulu ce vine despre muntii vostrui are
aripile incarcate de suspine si de durere.

Dar' nu este, nu a fostu durere si nu sunt
suspine care se ve fi pututa opri pre voi d'a
striga: suntemu Romani si vomu cultiva limb'a
romana!

Strabunii vostrui au reinventiatu pre parintii
nostru acestu strigatu, acestu protestu salvatoru:
Civis romanus sum! Si ce! astazi candu acestu
protestu nu se mai redica numai din fundaturile
muntilor vostrui, fratilor, oi din tota unghjurile
pamentului lui Traianu si alu lui Aurelianu,
astazi se ne indoim cu viitorulu limbei romane?

Portu acestu toastu, dl. in on'crea acelora
cari, purtandu in anima loru animele a 12,000,000
de frati, vinu a arata lumei ca limb'a romana
existe, caci exsite poporul romanu si ca nu
sunt vorbe romane vorbele: dusimania, dihonia,
robia, neamu, norodu, dar ca, eu luerurile ce
insemnă, amu reluatu vechile nostre vorbe:
natiionalitate si libertate!

Se trăiesca societatea literaria Romana!!

Dupa d. V. Urechia, dr. Hodosiu, purtă unu
toastu; din cauza ca na'u fostu stenografi, nu
putem d'a de catu una prescurtare a cuvintelor
loru dséle, dice „Romanulu“:

„Pentru a dona óra am fericirea a vorbi in
capitalea României libere.

„Selvi'a ucide sentimentele, libertatea le
renvie. Dara astazi anteiasi data pe pamentul
Români liberi, anim'a si vocea mea atatu e de
miscata, sentimentele asia me navalescu, in catu
nu gasescu cuvinte de responsu la asta frumosă,
poetica si Romanescă salutare a dlui Urechia.

„Ceea ce unadat numai visam, éta asta
di se realiză. Societatea literaria, la care ne-
ati facutu onórea a ne invita, are de a pune
fundamentul unitatii limbei romane. Limb'a
este ungetarea. Unitatea ei, va fi unitates cu-
getarei, unitatea ideei Române.

„Se trăiti fratilor libri si nedespătiti.“

Mai nou. In 15. Augustu, diu'a ono-
mastică a imperatoriului Napoleone al III, fu
serbata in Bucuresci cu cele mai vii manifesta-
tioni de multiamire catra generos'a Francia si
Imperatorele ei, caroru are România a'si mul-
tiami suveranitatea de adi, cu conductu de tor-
tie imputoriu si adresa catra representantele
Fraciei, care redică vivate pentru Napoleonu,
România si D. Carolu I,

In 16 fura membrii societatii literarie pri-
miti la M. S. Domnitorulu in palotulu dela Co-
trocenti.

„Monitorul României din 17 Augustu anunța demisiunea ministrului de interne I. Brateanu, a ministrului primariu si a intregului ca-
binetu. I. Sa, nevrendu d. C. Bozianu a luat
asuprasu, bine voi a insarcină pre domnulu St.
Golescu cu compunerea ministerului nou.

Duminica in 18 se tienu siedintia literaria,
deschisa de d. D. Brateanu, dupa care d. Tim.
Cipariu tienu o disertatiune erudita despre
fasele literaturii romane. Intre aplause si salu-
tari entuziastice se sui pre tribuna d. I. Eliadu
Radulescu si tienu alta disertatiune totu de cu-
prinsu literariu, finindu eu sperant'a cea mai
firma, ca resultatulu acestor conferinti litera-
rie va fi unificarea cea dorita in literatura.
Fia'i gur'a de aura!!! —

Programme

du pensionat israélite sous la direction autorisée
de Monsieur Steinhard à Cronstadt en Trans-
sylvania.

Cet établissement daté depuis 1860 se
trouve au centre de la ville. Les locations
permettent, d'espacer les classes, la salle, à man-
ger, le dortoir, et l'infirmerie.

L'enseignement
se fait d'abord dans une classe préparative, en-
suite en 6 classes.

Les matières comprennent. 1. La religion
base de chaque véritable éducation. 2. Les
langues: Allemande, française, roumaine et is-
raélite. 3. L'histoire naturelle. 4. La physi-
que. 5. La géographie. 6. L'histoire universelle. 7. L'arithmétique. 8. La calligraphie.
Less sujets non obligatoires.

1. La musique. 2. Le dessin. 3. Les lan-
gues modernes. 4. La danse.

Une expérience de six années en qualité de
directeur et de l'instituteur de cet établissement
nous a mis à même d'apprécier l'uniformité qui
existe entre l'éducation paternelle et scolaire.
Notre mission une fois, définie, nous n'avons
rien épargné pour atteindre le but proposé, et
grâce à la bienveillance publique, nous sommes
heureux de constater aujourd'hui que nos ef-
forts ont été couronnés d'un plain succès.

Steinhard, Directeur.

Programul

institutului de crescere israelit autorisat din partea
legalei superioritatii, sub directiunea subsemnatului.

Acesta institut de crescere se afla in mediulocul
orasiului Brasovu, asediatu intr'un locu cu 14 odai,
dupa impartirea ceruta de unu internat.

Obiectele de invetiatura.

1. Religiea.
2. Limb'a germana, francesa, romana si israeli-
tica. (Limb'a francesa se predă de catra unu francesu
de nascere.)

Limb'a de conversatie e german'a si frances'a.
3. Istoria naturala si universală. Fisic'a. Geo-
graf'a. Aritmetic'a. Caligraf'a etc.

Obiectele neobligate.
Jocul, notatul, music'a si limb'a englesa si ita-
liana. —

Fiinduca ne-am pusu tota silint'a si incordarea
de a dă o cultura sciintifica elevilor, ce ni se incre-
dintaza, portandu grigia parintésca atatu pentru des-
voltarea loru spirituala catu si pentru cea corporala,
crede subscrisul a se poté recomandá si pre viitoru
onoratului publicu respectivu.

Steinhard, diriginte.

Programm

der israelitischen concessionirte Erziehungs-Anstalt,
unter der Direction des gefertigten Vorsteher.

Diese Anstalt befindet sich im Mittelpunkte der
Stadt, in einem aus 14 Zimmern bestehenden Lokale.

Lehrgegenstände.

1. Religion.
2. Deutsche, französische, romanische und israeli-
tische Sprachen. (Der Unterricht der französischen
Sprache wird von einem gebornen Franzosen ertheilt.)

Die Umgangs-Sprachen sind deutsch und fran-
zösisch.

3. Natur- und Weltgeschichte. Physik. Geogra-
phie. Arithmetik. Calligraphie etc.

Nicht obligate Lehrgegenstände.

Tanzen, Schwimmen, Musik, englische und itali-
enische Sprache. —

Iadem ich Alles aufgeboten habe, die mir anver-
trauten Zöglinge wissenschaftlich zu bilden und sowohl
für ihre geistige als bürgerliche Entwicklung väterlich
zu sorgen, so glaube ich auch für die Zukunft mich
dem P. T. Publikum empfehlen zu können.

Steinhard, Vorsteher der Anstalt.

Cursurile la bursa in 20. Aug. 1867 sta asia:

Galbini imperatessi	—	—	5 fl. 98 cr. v.
Augsburg	—	—	122 " 50 "
London	—	—	125 " 30 "
Imprumutulu nationalu	—	—	57 " 10 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	59 " 80 "
Actiile bancului	—	—	694 " —
" creditului	—	—	182 " 90 "

Editiunea: Cu tipariul lui

JOANE GÖTT si fiu HENRICU.